

VPRAŠALNIK ZA KANDIDATKO ZA KOMISARKO**Marta KOS****Širitev****1. Splošna usposobljenost, evropska zavezanost in osebna neodvisnost**

Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem komisarske funkcije in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katero bi bili odgovorni? Kako boste prispevali k izvajanju političnih smernic Komisije? Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in vidik spola vključiti v vse politike svojega resorja? Kako boste poskrbeli za vključevanje mladih?

Kako lahko Parlamentu zagotovite svojo neodvisnost in kaj boste storili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo zbujale dvoma o opravljanju vaših nalog v Komisiji?

Moje kvalifikacije za bodočo komisarko za širitev izhajajo iz moje poklicne in osebne življenjske izkušnje, moje notranje motivacije in moje globoke zavezanosti Evropi.

Dokažem lahko 35 let uspešnih vodstvenih izkušenj na različnih področjih politike, v civilni družbi in zasebnem sektorju. Za svoje delo veleposlanice sem prejela številne nagrade in priznanja (veleposlanica leta 2016 v Nemčiji in veliki križ reda za zasluge Zvezne republike Nemčije) za uspešno usposabljanje vodstva in komunikacijo.

Moja poklicna angažiranost je bila vedno tesno povezana z evropskimi vrednotami, svobodo in demokracijo, pravičnostjo, vključevanjem in enakostjo spolov. Moja osebna zavezanost temelji na vrednotah, ki so mi bile na mojo srečo privzgojene v otroštvu. Vzajemno spoštovanje in upoštevanje, požrtvovalnost in osebna odgovornost so bili srž vrednot moje družine in naše vpetosti v lokalno skupnost.

V času mojega mandata direktorice urada vlade za informiranje in tiskovne predstavnice vlade smo začeli izvajati obsežno kampanjo v podporo vključevanju Slovenije v EU, katere naslov je bil Doma v Evropi. S tem geslom smo izrazili, da smo se vedno imeli za Evropejce in Evropejke in da bo Evropa z uradnim pristopom Slovenije k EU za nas postala tisto, k čemur smo stremeli: naš evropski dom.

Moje veliko zanimanje za evropsko povezovanje in zavezanost temu procesu sta se nadaljevala, ko sem bila podpredsednica Gospodarske zbornice Slovenije in sem vključevanje države podprla tako, da sem podjetjem pomagala pri pripravah na notranji trg EU.

Svoje spretnosti za uspešno promocijo evropskih vrednot in idej sem dokazala tudi med svojim sedemletnim opravljanjem funkcije veleposlanice v Nemčiji in Švici. Ko sem delovala v Berlinu, sem tesno sodelovala v berlinskem procesu kot platformi za okrepitev sodelovanja med šestimi državami Zahodnega Balkana.

Ker sem sama osebno doživela koristi, ki jih prinaša državljanstvo Evropske unije, dobro razumem težnjo državljanek in državljanov držav s perspektivo članstva v EU, da se pridružijo evropski družini, pa tudi zapletene notranje procese, ki jih morajo te države prebroditi, da se s preobrazbo in prilagoditvijo pripravijo na polnopravno članstvo v EU.

Vrednote in cilji EU, ki so zapisani v Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju EU, so zame temeljnega pomena. V skladu s cilji EU si bom vedno prizadevala za blaginjo državljanek in državljanov, se borila proti socialni izključenosti in diskriminaciji, si prizadevala za trajnostni razvoj, ki vseskozi upošteva ljudi, ter spoštovala bogato kulturno in jezikovno raznolikost; ponosna sem, da k temu sodi tudi slovenščina kot eden od 24 uradnih jezikov EU.

Moj osebni in poklicni življenjepis dokazuje mojo neodvisnost in poštenost ter lojalnost našim vrednotam. Celotno poklicno pot – od neodvisnega novinarstva v osrednjih nacionalnih in mednarodnih medijih do diplomacije in zasebnega sektorja – sem gradila na lastni integriteti, lojalnosti in neodvisnosti. Tem vrednotam bom ostala zvesta tudi, če bom dobila priložnost, da prevzamem odgovornosti komisarke, in bom svoje kompetence in predanost posvetila Evropski uniji ter vsem njenim državljanom in državljanom.

Če bom potrjena za komisarko za širitev, se bom čutila osebno odgovorno, da izkoristim obnovljeni zagon v širitvenem procesu, kakor je izpostavljen v političnih usmeritvah ponovno izvoljene predsednice von der Leyen in v strateški agendi 2024–2029, o kateri se je 27. junija dogovoril Evropski svet. Popolnoma soglašam z načelom, da je širitev proces, ki temelji na dosežkih in ki ga določa hitrost napredka, ki ga posamezna država doseže, začeni z reformami v temeljnih postavkah. Za članstvo ni bližnjic, zato si bom prizadevala zagotoviti, da bo vsaka država kandidatka in potencialna kandidatka obravnavana pravično in ocenjena z enakimi merili ter da bo napredek vsake izmed njih odvisen od njenih lastnih dosežkov. To pomeni, da bom enako skrbno obravnavala vse države širitve, ki si prizadevajo za članstvo v EU.

Skupaj z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico bom vodila nadaljnjo in trajno podporo Ukrajini. Vse možnosti, ki jih ponujajo instrument za predpristopno pomoč, instrument za Ukrajino in načrt za rast za Zahodni Balkan, bom uporabljala strateško. Prizadevala si bom za regionalno povezovanje, dobre sosedske odnose, pravne postopke in spodbujanje reševanja dvostranskih sporov.

V skladu z name naslovljeno poslanico bom vodila pripravo komunikacijske strategije, namenjene državljanom in državljanom ter deležnikom v državah kandidatkah in sami EU, pri čemer se bom osredotočala na zagotavljanje jasnih informacij o namenih in ciljih širitvene politike in pristopnega procesa.

Pripravljena sem sodelovati z drugimi člani in članicami kolegija pri oblikovanju pregledov politike pred širitvijo in večletnega finančnega okvira, da bi prispevali k širšemu in ambicioznemu programu reform, s katerimi se bo EU pripravila na širitev.

Sedanja vojaška agresija Rusije proti Ukrajini pomeni neizzvan, nepravilčen in nezakonit napad na suvereno državo in njeno ozemelsko celovitost ter na pravico do samoodločbe. Ukrajina se vsak dan bori za našo svobodo in zavežujem se, da si bom tudi sama prizadevala za njeno svobodo, med drugim s skrbjo za njen pristop k EU.

V poslanici sem pozvana, naj prevzamem vodilno vlogo pri nadaljnji in trajni podpori Komisije Ukrajini, kar sem trdno odločena storiti, delo pa prevzamam na točki, ko je Ukrajini zagotovljeno največ podpore doslej. Zato bomo morali finančno podporo za okrevanje še naprej vezati na reforme, ki so potrebne za dvig ukrajinskega gospodarstva in v podporo priprav na pristop države.

Ukrajino bomo še naprej podpirali pri izvajanju instrumenta za Ukrajino in reform, povezanih z načrtom za Ukrajino, ter s prizadevanji za obnovo Ukrajine v sodelovanju z našimi partnerji in prek platforme donatorjev za Ukrajino.

Glede na obseg in namen podpore v dokaj negotovih razmerah bom vztrajala pri ohranjanju zelo visoke ravni nadzora, odgovornosti in preglednosti pri uporabi sredstev EU ter pri učinkoviti komunikaciji z državljanom in državljanke v EU in Ukrajini o vzajemnih koristih, ki jih ta podpora prinaša.

V tesnem sodelovanju z drugimi člani in članicami kolegija bom v okviru splošnega preudarka o naslednjem večletnem finančnem okviru EU začela proučevati možnosti za nadaljnjo podporo Ukrajini v obdobju po letu 2027.

V vzhodnem sosedstvu bi morala biti glavna prednostna naloga, da se Ukrajina in Moldavija utrdita v procesu približevanja članstvu v EU ter da se zagotovi, da bo Gruzija vztrajala na poti k EU.

Če bom potrjena za komisarko za širitev, bom skupaj z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico razvijala in usklajevala pristop k podpori vsem državam južnega Kavkaza ter si prizadevala za nov splošni strateški okvir za Črno morje.

Pri spodbujanju enakosti spolov pri zagotavljanju učinkovitega izvajanja politik EU v državah s perspektivo članstva v EU se bom opirala na dolgoletne izkušnje, ki sem jih pridobila s platformo Ona ve. Zavzemam se za opolnomočanje žensk v političnem življenju in želim vse, ki so že na vodilnih političnih položajih, spodbuditi npr. k neformalnemu mreženju v državah širitve EU.

Trdno sem zavezana spodbujanju enakosti spolov v vseh razsežnostih svojega dela v skladu s strategijo za enakost spolov za obdobje 2020–2025 in z akcijskim načrtom EU za enakost spolov III. Poskrbela bom, da se bosta pri izvajanju finančne pomoči v moji pristojnosti upoštevala enakost spolov in vključevalnost ter da se bo vidik enakosti spolov še naprej upošteval pri našem ukrepanju, in sicer od začetne izbire ukrepov do njihovega izvajanja.

Mlade bom podpirala na vse možne načine, ker trdno verjamem, da mlada generacija ni le naša prihodnost, temveč tudi naša sedanost. EU mora na svojo stran pridobiti srca in prepričanje mladih generacij v sosednjih državah, kot je to storila z nami, preden smo se ji leta 2004 pridružili. Prav tako imajo mladi pravico, da na svojo prihodnost in perspektive zrejo z upanjem in zaupanjem. Vlaganje v mlade bo zato prednostna naloga mojega mandata, tudi v skladu z akcijskim načrtom za mlade iz leta 2022.

Za reševanje izzivov, kot je izseljevanje izobražene mladine, se pobude, kot so instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrument za Ukrajino ter instrument za reforme in rast za Moldavijo, že osredotočajo na preusposabljanje in strokovno izpopolnjevanje mladih. Poleg tega bom še naprej podpirala uporabo jamstva za mlade.

Če mi bo dana priložnost, bom še naprej sodelovala z mrežo mladih evropskih ambasadorjev, ustanovljeno v vzhodnem sosedstvu in na Zahodnem Balkanu, da bi spodbujala ozaveščanje o EU in koristih, ki jih ta prinaša. Kot mi je naročeno v poslanici, se bom tudi takoj lotila organizacije prvega letnega dialoga o mladinski politiki, ki naj bi se izvedel v prvih 100 dneh mojega mandata.

2. Upravljanje resorja in sodelovanje z Evropskim parlamentom

Ali se lahko zavežete, da boste Parlament ustrezno obveščali o svojem delovanju in o delovanju svojih služb? V kakšnem smislu se čutite odgovorni Parlamentu?

Kakšne zaveze ste še pripravljene sprejeti glede svoje prisotnosti v Parlamentu in sodelovanja z njim, in sicer v okviru odbora in celotnega Parlamenta, ter glede preglednosti, sodelovanja in učinkovite nadaljnje obravnave stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud? Ali ste v zvezi z načrtovanimi pobudami in tekočimi postopki pripravljene Parlamentu pravočasno posredovati enakovredne informacije in dokumente kot Svetu?

Če bom potrjena za komisarko za širitev, bom vzdrževala tesen in reden dialog z Evropskim parlamentom o vseh vprašanjih, ki bodo v moji pristojnosti. To je zlasti pomembno ob sedanjem obnovljenem zagonu širitvenega procesa in v širšem geopolitičnem kontekstu, ki ga zaznamujeta precejšnja nestabilnost in negotovost. To je skupni cilj, katerega uspeh terja tesno sodelovanje med vsemi institucijami in akterji.

Zavežujem se, da bom vzdrževala trden, pregleden in konstruktiven odnos z Evropskim parlamentom, pri čemer v celoti priznavam svojo odgovornost poslancem in poslankam, ki zastopajo glas 450 milijonov državljanek in državljanov EU. Učinkovito sodelovanje s Parlamentom ter s poslanci in poslankami bo bistvenega pomena, da bom lahko opravljala vlogo komisarke za širitev. Evropski parlament namreč razumem kot glas javnega mnenja v vsej Uniji, zato bom vašemu mnenju prisluhnila in ga pri svojem delu upoštevala. Pri našem razvoju širitvene agende EU pa bosta zato potrebna odprt dialog in tesno sodelovanje s Parlamentom.

Priznavam ključni pomen Evropskega parlamenta v institucionalnem okviru EU in se zavežujem, da bom s poslanci in poslankami v celoti sodelovala v vseh fazah procesa oblikovanja politik. Institucionalno ravnovesje je bistvenega pomena; odgovornost do Parlamenta ni le postopkovna zahteva, temveč ključni steber demokratične legitimnosti in preglednosti.

Nedavna vzpostavitev instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrumenta za Ukrajino ter instrumenta za reforme in rast za Moldavijo priča o zavzetosti Parlamenta pri doseganju rezultatov v perečih razmerah. Zavežujem se, da bom ohranila ta sodelovalni pristop, pri čemer se povsem zavedam časovno občutljive narave naših skupnih odgovornosti, zato se zavežujem, da bom delovala pregledno, z zaupanjem in čutom za skupni cilj.

Zavežujem se, da bom Evropski parlament redno obveščala o stanju pristopnega procesa in da bom sodelovala v odprti izmenjavi mnenj. Pri obravnavi pomembnih političnih vprašanj si bom prizadevala vključiti stališča Evropskega parlamenta, saj trdno verjamem, da je to edini način za pripravo držav kandidatki na pristop.

Zavežujem se, da se bom udeleževala plenarnih zasedanj in sej pristojnih odborov ter tako zagotavljala, da bo Parlament pravočasno prejemal sveže informacije o ključnih pobudah v moji pristojnosti in da bo pred pomembnejšimi odločitvami ali pogajanjimi obveščen o dogajanju. To bo potekalo v skladu z našim pravnim okvirom ob hkratnem spoštovanju načela institucionalnega ravnovesja. Prav tako se zavežujem, da bom v celoti spoštovala posebne vloge, dodeljene Parlamentu in Svetu, tudi kot sozakonodajalcema, zlasti pri pripravah na prihodnje zakonodajne postopke in finančne instrumente.

Zagotovila bom svojo prisotnost v parlamentarnih odborih, na primer v Odboru za zunanje zadeve (AFET), in na plenarnih razpravah v zvezi z mojim resorjem. Sodelovala bom v dialogih in ključnih pogajanjih in pri tem vzdrževala neposredne stike s poslanci in poslankami v Parlamentu ter gojila z njimi stalni dialog.

Preglednost bo vodilno načelo mojega komisarskega delovanja. Parlament bo na enakopravni ravni s Svetom prejemal informacije, kadar koli bo tako zahtevala zakonodaja, med drugim o instrumentih za Ukrajino, Zahodni Balkan in Moldavijo. Poleg tega sem Parlamentu pripravljena poročati in mu zagotavljati informacije o izvajanju teh instrumentov v okviru rednih dialogov, predvidenih v zadevnih uredbah, ter v okviru geopolitičnega dialoga na visoki ravni z Evropskim parlamentom o IPA III.

Zavežujem se tudi, da se bom nemudoma in celovito odzivala na parlamentarne resolucije in vprašanja. V podporo vlogi Evropskega parlamenta pri uvajanju in oblikovanju zakonodaje, ki jo izvoljena predsednica von der Leyen redno izpostavlja, se bom v predpisanem trimesečnem obdobju uradno odzivala na resolucije. V vseh fazah postopka bom tesno sodelovala s pristojnimi parlamentarnimi odbori, zlasti pri resolucijah na podlagi člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije, pri čemer bom zagotavljala celovito in pravočasno posledično ukrepanje.

Priznavam tudi bistveno vlogo, ki jo ima Parlament pri podpiranju demokracije na svetovni ravni, zlasti v regijah širitve in sosedstva. Zavežujem se, da bom s Parlamentom tesno sodelovala pri podpori demokraciji, zlasti z nadaljnjim ukrepanjem na podlagi priporočil opazovalnih misij pri volitvah, ki so ključna za spodbujanje demokratičnih standardov in zagotavljanje politične stabilnosti v partnerskih državah. Z zagotavljanjem usklajenega in doslednega nadaljnega ukrepanja na podlagi teh priporočil si bom prizadevala za čim večji učinek EU.

Če dobim priložnost za opravljanje funkcije komisarke za širitev, bom z Evropskim parlamentom tesno sodelovala pri delitvi evropskih vrednot s sosednjimi državami, pri čemer bom poudarjala pomen demokracije, človekovih pravic, vključevnosti in enakosti. Skupaj z vami si bom prizadevala za opolnomočenje žensk in mladih v družbenem in političnem življenju. Želim se tudi opreti na strokovno znanje poslancev in poslank v Evropskem parlamentu, kar zadeva regionalno povezovanje, sosedske odnose in zlasti upravne postopke.

Poslance in poslanke v Evropskem parlamentu želim aktivno vključiti v komunikacijsko kampanjo, ki bo zagotovila, da bodo državljani in državljanke ter deležniki EU, pa tudi državljani in državljanke partneric širitve jasno seznanjeni s koristmi širitve, tudi s skupnim sodelovanjem na javnih prireditvah in v namenskih kampanjah.

Vprašanja Odbora za zunanje zadeve

3. V političnih smernicah naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029 je širitev opisana kot moralna, politična in geostrateška nujnost za nadaljnjo izpopolnitev Unije. Kaj bi bile, brez poseganja v postopke odločanja Komisije, vaše konkretne kratko-, srednje- in dolgoročne prednostne naloge in cilji za resor širitve (v času trajanja vašega mandata) ter kako si predstavljate razdelitev nalog in dopolnjevanje z delom podpredsednika/visokega predstavnika na področju širitvene politike in politike vzhodnega sosedstva? Kateri so glavni izzivi (mednarodni, regionalni, dvostranski, institucionalni itd.), ki jih vidite pri uresničevanju teh prednostnih nalog in ciljev? Kako jih nameravate premagati in kako bi po vašem mnenju lahko dovolj okrepili komunikacijsko strategijo EU, da bi se postavili po robu lažnemu diskurzu in dezinformacijam, predvsem o EU?

Sedanje geopolitične razmere postavljajo širitev v ospredje političnih prednostnih nalog EU, širitvena politika pa se potrjuje kot ključno gonilo miru, svobode in blaginje na naši celini. Če bom potrjena za komisarko, bo moj glavni cilj intenzivno sodelovanje s partnericami širitve, da bi jim pomagali napredovati pri približevanju EU v skladu z njihovimi željami in politično zavezanostjo. Pri tem bom uporabila vsa orodja, ki jih bom imela na voljo, in ker širitev zadeva celotno Komisijo, bom pri nadaljnjem delu tesno sodelovala z drugimi člani in članicami kolegija ter zlasti z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico. Prav tako želim podpreti proces, s katerim bomo zagotovili, da bo EU pripravljena sprejeti nove članice, pri čemer mislim zlasti na preglede politike pred širitvijo.

Če bom potrjena za komisarko za širitev, se bom na vso moč trudila, da bo v naslednjih petih letih čim več držav širitve doseglo stopnjo popolne pripravljenosti za prevzem obveznosti članstva v EU in zaključilo pristopna pogajanja. To bi bil jasen znak naše zavezanosti širitvi in bi partnericam potrdilo, da Unija izpolnjuje svoje obljube. Hkrati mora ostati vodilno načelo, da napredek pri približevanju temelji na dosežkih. To je bistveno za verodostojen in trajosten širitveni proces. Kratkoročno se bom osredotočila na napredovanje vseh kandidat na njihovi pristopni poti. Konkretno bi to vključevalo na primer zaprtje poglavij s Črno goro, odprtje preostalih sklopov z Albanijo ter odprtje sklopa temeljnih prvin s Severno Makedonijo, Ukrajino in Republiko Moldavijo.

Glede na osrednjo vlogo temeljnih prvin pri določanju hitrosti napredka v pogajanjih nameravam posebno pozornost nameniti napredku na tem področju. Partnerice širitve bom podpirala tako, da bom skrbela, da potrebne reforme na tem področju odražajo trajno in nepovratno zavezanost demokratičnemu upravljanju in pravni državi, vključno z bojem proti korupciji in organiziranemu kriminalu ter spoštovanjem človekovih pravic.

Ključna prednostna naloga mojega mandata bo tudi zagotavljanje nadaljnje podpore Ukrajini na njeni poti približevanja EU. Kljub vojaški agresiji Rusije je Ukrajina dosegla izjemen napredek pri reformi svojih institucij in regulativnega okvira. Instrument za Ukrajino bom v celoti izkoristila za podporo gospodarskemu okrevanju Ukrajine, njenim javnim in zasebnim naložbam ter političnemu usklajevanju z EU, pri čemer bo večji del financiranja vezan na napredek pri ključnih reformah, ki so bistvene tudi za rast gospodarstva ter pomoč pri okrevanju in obnovi. Tesno bom sodelovala z Ukrajino, da bi ji pomagala pri vzdrževanju napredka pri teh reformah, pri tem pa bom posebno pozornost namenila zagotavljanju zaščite finančnih interesov EU.

Prav tako si bom prizadevala za postopno vključevanje partneric širitve v ključne sektorje gospodarstva EU. V celoti bom izkoristila nova orodja, vključno z instrumentom za Ukrajino, načrtom za rast za Zahodni Balkan, naložbeno platformo za Turčijo in prihodnjim instrumentom za Moldavijo, ko ga bosta sozakonodajalca sprejela. Ključnega pomena bo tudi, da se čim bolj povečajo priložnosti v okviru poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo. To bo partnericam širitve omogočilo, da izkoristijo prijemljive koristi članstva v EU v tistih sektorjih, v katerih je proces približevanja zakonodaje dovolj napredoval že pred pristopom, in olajšalo proces vključevanja.

Razreševanje blokad v širitvenem procesu je osrednja naloga mojega mandata. Dvostranska vprašanja, bodisi med samimi državami kandidatkami bodisi v njihovih odnosih z državami članicami EU, so v preteklosti že povzročila precejšnje zamude. Ne da bi zanikali legitimnost pomislekov, na katerih temeljijo ti spori, je treba dvostranska vprašanja hitro obravnavati, da bi se izognili oviranju napredka partneric širitve in spodkopavanju verodostojnosti procesa. Proučila bom alternative, ki bi lahko prispevale k temu cilju, in pri iskanju rešitev sodelovala z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico. Na Zahodnem Balkanu je regionalno sodelovanje bistven element stabilizacijsko-pridružitvenih sporazumov, prav tako pa je temeljno za načrt za rast. Menim, da lahko ponovna osredotočenost teh držav na njihovo perspektivo EU, postopno povezovanje z EU v okviru načrta za rast in regionalne pobude, kot je skupni regionalni trg, delujejo kot spodbude za povezovanje regije ter prispevajo k spravi in premagovanju starih vprašanj.

Glede na nedavni razvoj dogodkov in zapleteno dinamiko v našem vzhodnem sosedstvu je ključnega pomena, da naše partnerstvo z regijo ustreza svojemu namenu. To bo terjalo diferenciran pristop, ki bo upošteval spreminjajoče se razmere. Pristopna pogajanja z Ukrajino in Moldavijo morajo napredovati. V Moldaviji je uspešno izvajanje načrta za rast – če bosta sozakonodajalca sprejela s tem povezani instrument – bistvenega pomena za podporo državi, prav tako pa njenim načrtom za pristop k EU. Prihodnost odnosov med EU in Gruzijo bo odvisna od ukrepanja gruzijskih oblasti. Pripravljena sem na sodelovanje, če in ko se bodo gruzijske oblasti odločile, da se odločno vrnejo na pot približevanja EU, prav tako pa sem pripravljena podpreti politično tranzicijo v Belorusiji, če bodo razmere to dopuščale. Hkrati bom še naprej spodbujala in podpirala tiste, ki si prizadevajo za svobodno in demokratično prihodnost svojih držav.

Kar zadeva Zakavkazje, bom nadaljevala z izvajanjem načrta za odpornost in rast za Armenijo, da bi podprla novo partnerstvo, vzpostavljeno z Erevanom, v obliki nepovratnih sredstev in vzvoda za naložbe. Glede dialoga o liberalizaciji vizumskega režima z Armenijo bom tesno sodelovala z državami članicami in bodočim komisarjem oziroma komisarko za notranje zadeve in migracije. Kar zadeva Azerbajdžan, predlagam, da se v sodelovanju z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico osredotočim na

energetsko varnost, povezljivost in gospodarski razvoj, hkrati pa tudi na nadaljnja prizadevanja za napredek na področju človekovih pravic in pravne države. Sodelovala bom z Armenijo in Azerbajdžanom, da bi podprla mirovni proces, spodbujala stabilnost in mir v širšem sosedstvu ter omogočila tesnejše sodelovanje na področju regionalne povezljivosti. Prav tako bom z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico tesno sodelovala pri razvoju dosledne strategije za Črno morje in v tem okviru nadaljevala z izvajanjem ključnih infrastrukturnih projektov za izboljšanje energetske varnosti in digitalne povezljivosti v regiji. Obravnavati je treba tudi varnostne izzive v regiji, ki jih še zaostrejuje ruske vojaške dejavnosti. V vseh državah v regiji bom vlagala v civilno družbo, prav tako pa bom nadaljevala z našo podporo ruski civilni družbi, zagovornikom človekovih pravic in neodvisnim medijem.

Skupaj z visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico bom nadaljevala tudi ponovno sodelovanje s Turčijo, ki je država kandidatka in partnerica EU. Čeprav so pristopna pogajanja od leta 2018 ustavljena, je izboljšanje sodelovanja v političnih, gospodarskih in trgovinskih zadevah v skupnem interesu. To sodelovanje morajo spremljati konstruktivna prizadevanja Turčije, da bi obravnavala pomisleke v zvezi s pravno državo in temeljnimi pravicami ter si v okviru ZN prizadevala za rešitev ciprskega vprašanja, in sicer v skladu z ustreznimi resolucijami VSZN ter načeli, na katerih temelji Unija, in njenim pravnim redom.

Učinkovito komuniciranje o koristih in izzivih širitve je bistvenega pomena za ohranjanje javne podpore. Kot nekdanja novinarka sem trdno prepričana v moč komuniciranja kot orodja za pozitivne spremembe. V prvih tednih svojega mandata bom proučila pomisleke glede širitve, to pa bom nato upoštevala v podrobni komunikacijski strategiji, ki jo bom pripravila, pri čemer se bom osredotočila tako na partnerice širitve kot na države članice EU. Tesno bom sodelovala z državami članicami, da bi razumela posebne pomisleke njihovih državljanov in državljanov v zvezi s širitvijo, in upam, da smem pričakovati, da me bo Evropski parlament pri tem podpiral tako, da bo v razpravi zastopal glas državljanov in državljanov EU.

Hkrati se dobro zavedam, kako tisti, ki želijo spodkopati EU in vse, kar ta predstavlja, zlorablajo komunikacijo ter kako je v tem kontekstu širitvena politika na udaru. Vojaška agresija Rusije proti Ukrajini je razkrila tudi resne grožnje naši varnosti in demokraciji. Če bom potrjena, bom okrepila prizadevanja v zvezi s ščitom za demokracijo, ki ga je napovedala predsednica von der Leyen, ter bom podpirala naše partnerje pri krepitevi odpornosti proti dezinformacijam in pri ohranjanju demokratičnih procesov. To vključuje institucionalno sodelovanje ter podporo civilni družbi, zaščito novinarjev in varstvo človekovih pravic.

4. Ali lahko glede na splošne smernice predsednice Komisije za krepitev odnosov Komisije z Evropskim parlamentom natančneje opišete, kako nameravate:

— *dejavno in učinkovito vključiti Parlament (kot akterja Ekipe Evropa) že v začetku oblikovanja svojih prednostnih nalog in ciljev;*

— *ohranjati redno izmenjavo mnenj na plenarnem zasedanju in z Odborom za zunanje zadeve; ob večjih ali pomembnejših dogodkih v kratkem času poskrbeti za strukturirani dialog in svojo ad hoc prisotnost v odboru; zagotoviti svojo udeležbo na medparlamentarnih konferencah o skupni zunanji in varnostni politiki oziroma skupni varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP);*

— *poskrbeti, da bodo stališča Parlamenta ustrezno upoštevana pri predlogih pravnih aktov in v novih ali posodobljenih sporočilih in strategijah ter da bo Komisija Parlament in konkretno Odbor za zunanje zadeve sistematično in pravočasno obveščala in se z njima posvetovala o takšnih predlogih in dokumentih (tudi o širitvenem svežnju), in zagotoviti boljše usklajevanje dejavnosti Komisije in Parlamenta (na primer s sistematično vnaprejšnjo izmenjavo načrtovanih časovnih okvirov za objavo uradnih strateških dokumentov, ministrska srečanja in srečanja na vrhu, predloge za začetek pogajanj o mednarodnih sporazumih, dialoge o človekovih pravicah itd.);*

— *zagotoviti, da bo Parlament prejel ustrezne informacije in dokumente o širitveni politiki, vključno s tistimi, ki bodo posredovani Svetu, da bo Odbor za zunanje zadeve nemudoma in v celoti pisno in ustno obveščen o vseh fazah pristopnih pogajanj in o pogajanjih o mednarodnih sporazumih ter da bodo stališča Parlamenta ustrezno upoštevana že pred začetkom pogajanj in nato med celotnim postopkom;*

— *zagotoviti, da bodo Parlamentu na sejah brez navzočnosti javnosti posredovane pomembne in ustrezne nejavne informacije;*

— *ohranjati in zagotavljati nadaljnje sodelovanje in usklajevanje med Komisijo in Parlamentom ter učinkovitost njunih dejavnosti v podporo demokraciji?*

V skladu s smernicami predsednice Komisije za krepitev odnosov Komisije z Evropskim parlamentom nameravam, če bom potrjena, Parlament proaktivno in učinkovito vključiti že v najzgodnejše faze oblikovanja in razvijanja svojih prednostnih nalog in ciljev. Veselim se redne izmenjave mnenj z Evropskim parlamentom o zadevah mojega resorja in bom mnenja Evropskega parlamenta ustrezno upoštevala. Prav tako bom v času svojega mandata zagotavljala pravočasne informacije ter si z Odborom za zunanje zadeve in drugimi ustreznimi odbori izmenjevala informacije o strategijah, letnih poročilih in drugih načrtovanih ali tekočih pobudah, pri čemer bom ustrezno upoštevala zahtevano raven zaupnosti.

Kar zadeva samo širitev, bom sodelovala v strukturiranih dialogih z Odborom za zunanje zadeve, prav tako pa v izmenjavah mnenj z odborom o širitvenem svežnju neposredno po tem, ko ga bo kolegij sprejel. Evropski parlament bom obveščala o svojih obiskih v državah, ki bodo v moji pristojnosti, ter v zvezi s tem sodelovala in si izmenjevala informacije z Odborom za zunanje zadeve in drugimi ustreznimi odbori. Reden in pregleden dialog z Evropskim parlamentom je ključnega pomena za javno podporo širitvi v sami EU.

Skrbela bom, da bo Parlament v okviru rednih dialogov s Parlamentom o finančnih sredstvih, za katera bom odgovorna, prejemal dovolj podrobne informacije o porabi sredstev. Cenila bom vaše mnenje o tem, kako bi bilo mogoče instrumente bolje izvajati. Poslance in poslanke bom tudi ustrezno obveščala o vseh vrstah partnerskih ureditev z državami, ki bodo v moji pristojnosti, v skladu z načelom dobrega in poštenega medinstitucionalnega sodelovanja in veljavnimi pravili, da se zagotovi spoštovanje vloge Parlamenta v proračunskem nadzoru.

Sodelovala bom na plenarnih razpravah Evropskega parlamenta, pa tudi na sejah odborov in medinstitucionalnih pogajanjih oziroma trialogih. Zavežujem se tudi, da bom tesno sodelovala z Evropskim parlamentom ter se ustrezno in pravočasno odzivala na vprašanja, izpostavljena v njegovih resolucijah, pri čemer bom upoštevala stališča, izražena v okviru naših dvostranskih ali večstranskih odnosov s partnerji.

Skrbela bom, da bo Parlament nemudoma in v celoti obveščen o širitvenem procesu in pogajanjih o mednarodnih sporazumih. V ta namen bi bilo treba sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev zaupne obravnave, kadar bo ta potrebna.

Po potrebi sem pripravljena sodelovati v ustreznih dejavnostih, ki jih vodi Parlament. Prav tako želim proučiti, kako bi lahko okrepili sinergije pri dejavnostih za krepitev zmogljivosti naših institucij, na primer pri dialogih Jeana Monneta, ki jih organizira Evropski parlament, študijskih obiskih, štipendijah ali parlamentarnih konferencah in seminarjih, namenjenih izmenjavi dobrih parlamentarnih praks, posredovanju v mediacijah in spodbujanju dialoga v težkih razmerah. Poleg tega sem pripravljena proučiti, kako bi lahko medparlamentarne delegacije med Evropskim parlamentom in partnerji, zlasti državami širitve, pomagale ohraniti zagon in osredotočenost na potrebne reforme.

5. V političnih smernicah naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029 je poudarjeno, da bo pristop k EU vedno temeljil na dosežkih – vsaka kandidatka pa bo ocenjena na podlagi napredka pri izpolnjevanju meril. Kako boste zagotovili zanesljivo in okrepljeno spremljanje širitvenega procesa na podlagi poročanja ter ocene reform in napredka držav kandidat v vseh pogajalskih poglavjih s strateško uporabo ciljne pogojenosti na podlagi jasnih meril napredka, sankcioniranja nazadovanja na področju temeljnih načel ali dolgotrajne stagnacije reform ter nagrajevanja reform in izpolnjevanja meril z jasnimi časovnimi okviri za pogajanja? V vaši poslanici je zapisano, da si boste prizadevali za postopno vključevanje držav kandidat. Katera konkretna politična področja so po vašem mnenju primerna za ta namen in katere so glavne medinstitucionalne in sektorske reforme, ki so potrebne za uspešen pristop držav kandidat? Kako nameravate povrniti verodostojnost procesu širitve EU, zlasti na Zahodnem Balkanu, in katere konkretne ukrepe boste sprejeli, da bi pospešili dolgo pričakovane bistvene reforme v tej regiji?

Moj pristop k širitvi bo temeljil na jasni viziji: širitev mora krepiti tako Unijo kot njene prihodnje članice. To pomeni, da morajo biti prihodnje članice dobro pripravljene in v celoti zavezane svoji poti približevanja EU ter ohranjati integriteto naših vrednot in verodostojnost naših procesov. Če bom potrjena, bom za uresničitev te vizije neutrudno sodelovala z našimi partnericami širitve, državami članicami EU, Evropskim parlamentom in vsemi deležniki. Odločno bom zagovarjala pristop, ki temelji na dosežkih, in skrbela, da bo širitev ostala trden in verodostojen proces, ki temelji na jasnem napredku. Vsaka partnerica širitve se bo še naprej ocenjevala posamično na podlagi njenih dosežkov pri izpolnjevanju meril EU. To bo zagotovljeno z uporabo vzpostavljenega celovitega

okvira, ki vključuje pregledno poročanje, strateško pogojevanje in jasna merila napredka v skladu z revidirano metodologijo širitve.

Letni širitveni sveženj bo še naprej glavno orodje za ocenjevanje reform glede vseh temeljnih prvin (vključno s pravno državo) in vseh pogajalskih poglavij ter za pripravo priporočil, na podlagi katerih se meri nadaljnji napredek. Poročila so bistvena za zagotavljanje podrobnega in preglednega vpogleda v napredek, ki ga dosega vsaka država širitve.

Da bi zagotovili, da bodo države širitve v celoti izvedle reforme, ki so jih sprejele, bom čim bolj izkoristila stroge mehanizme spremljanja in ocenjevanja, ki so nam na voljo. Ti mehanizmi vključujejo redne ocene usklajenosti vsake kandidatke s pravnim redom EU in podrobna poročila o njihovi uspešnosti na ključnih področjih. Ključni poudarek ne bo le na sprejemanju zakonov, temveč tudi na dokazanih rezultatih teh reform. V fazi pred pristopom imamo na voljo vsa orodja, s katerimi lahko preverjamo doseganje ustreznih rezultatov na področju pravne države, vključno z bojem proti korupciji ter hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, pa tudi spoštovanje temeljnih pravic v praksi, ne le z zakonodajo. Z drugimi člani in članicami kolegija ter s Svetom in Evropskim parlamentom bom nadaljevala delo za vzpostavitev zaščitnih ukrepov, ki bodo preprečevali nazadovanje po pristopu. Ta cilj je treba upoštevati pri pripravi vsake prihodnje pristopne pogodbe.

Poleg tega želim zagotoviti, da bodo reforme, ki jih države širitve sprejmejo, trajne in nepovratne. Na podlagi izkušenj, pridobljenih pri prejšnjih širitvah, sem pripravljena podvojiti prizadevanja za podporo našim partnericam širitve, da bi te čim hitreje – in kolikor hitro želijo same – napredovale na poti približevanja EU. To pomeni izvajanje načela „več za več“, v skladu s katerim lahko, kdor izvaja potrebne reforme, požanje plodove svojih prizadevanj. Načrt za rast za Zahodni Balkan je odličen primer, kako lahko to dosežemo. Spremljajoči instrument za reforme in rast bo našim partnerjem omogočil, da prejmejo dodatno finančno podporo, pogojeno z izvajanjem ključnih reform na področju temeljnih prvin in v socialno-ekonomskem sektorju. Hkrati lahko države z uvedbo drugih delov načrta za rast nekatere prednosti vključevanja na enotni trg EU izkoristijo že pred popolnim pristopom k EU. Prizadevala si bom za izvajanje prvega stebra načrta za rast, in sicer na podlagi obsežnega, že opravljenega dela in z dodajanjem novih področij, na katerih bi partnerji lahko imeli dostop do našega notranjega trga. Podobne možnosti že obstajajo v poglobljenih in celovitih sporazumih o prosti trgovini z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo. V celoti nameravam izkoristiti potencial vseh obstoječih instrumentov in dati prednost tistim področjem postopnega povezovanja, ki državljanom in državljanom ter podjetjem tako v EU kot v državah širitve prinašajo oprijemljive koristi. Neposredna prednostna področja so zmanjšanje stroškov gostovanja in plačil ter olajšanje trgovine z blagom. Če bom potrjena za komisarko, bom v času svojega mandata proučila še nadaljnje možnosti postopnega vključevanja za partnerice širitve.

Zagotovitev trajnosti in nepovratnosti reform je posebej nujna na področju pravosodja, zlasti kar zadeva neodvisnost sodstva in boj proti korupciji, kjer se morajo reforme za trajen učinek utrditi in ponotranjiti. V celoti se zavežujem, da bom skrbela, da bo temeljnim prvinam pri tem namenjena osrednja pozornost. Ključni cilj širitve EU je utrditi temelje pravne države na naši celini. Namen vključitve držav širitve, ki so dosegle največji napredek, v poročilo Komisije o stanju pravne države je, da bi se čim prej začele obravnavati enako kot države članice. To bo podprlo njihova reformna prizadevanja, da bi pred pristopom dosegle nepovraten napredek na področju demokracije in pravne države, po pristopu pa zagotovile trajne visoke standarde. Ta pristop bi se lahko v prihodnosti razširil na druge države širitve, kot je predvideno v političnih usmeritvah predsednice. To bo tudi nadalje prispevalo k pristopnemu procesu, vključno s poročili o širitvi in instrumenti financiranja. Če bom potrjena, bom v primeru resne ali dolgotrajne stagnacije ali nazadovanja pri izvajanju reform in izpolnjevanju zahtev pristopnega procesa državam članicam brez oklevanja predlagala odločne in sorazmerne popravne ukrepe za države širitve.

Svobodno in pluralistično medijsko okolje ter živahna in opolnomočena civilna družba so bistvenega pomena za pravno državo. Civilna družba in neodvisni mediji imajo tudi ključno vlogo pri spremljanju napredka pri izvajanju reform, pa tudi stanja demokracije, pravne države in človekovih pravic, saj vlade pozivajo k odgovornosti, če ne spoštujejo vrednot EU. Če bom potrjena, bom skrbela, da bo podpora za krepitev zmogljivosti še naprej spodbujala ugodno okolje in podpirala te akterje pri opravljanju njihove demokratične vloge, ter bom odločno zahtevala ničelno toleranco do vseh oblik nasilja, ustrahovanja ali nadlegovanja posameznikov, skupin, organizacij civilne družbe, zagovornikov človekovih pravic ali novinarjev.

V zvezi z glavnimi reformami na medinstitucionalnih področjih in v zvezi s politikami prosim, da upoštevate odgovore na vprašanje št. 9.

6. V političnih smernicah naslednje Evropske komisije za obdobje 2024–2029 je poudarjeno, da bodo pravna država in temeljne vrednote še naprej temelji širitvene politike EU. Glede na to, da lahko pristopni proces poteka reverzibilno in da lahko pristop, ki temelji na dosežkih, privede tudi do zamrznitve pristopnih pogajanj, katere konkretne ukrepe bi sprejeli v primeru nazadovanja na področju temeljnih vrednot in načel EU, zlasti kar zadeva demokracijo, človekove pravice, pravno državo, vključno z neodvisnostjo sodstva, pluralnost medijev in boj proti korupciji?

Pravna država, demokracija in temeljne pravice so temelji naše širitvene politike. Zavezana sem spoštovanju teh vrednot in če bom potrjena za komisarko, bom tesno sodelovala z Evropskim parlamentom in Svetom, da bi zagotovili, da te vrednote še naprej ostanejo globoko zakoreninjene v našem pristopu. Temeljne prvine – vključno s pravno državo, dobro delujočim in neodvisnim sodstvom, delovanjem demokratičnih institucij, temeljnimi pravicami, bojem proti korupciji in človekovimi pravicami – so temelj pristopnega procesa. Tako imenovani sklop temeljnih prvin vključuje poglavje 23 o pravosodju in temeljnih pravicah ter poglavje 24 o pravici, svobodi in varnosti, ki sta prvi poglavji, ki se pri pogajanjih odpreta, hkrati pa tudi zadnji poglavji, ki se zaključita. V skladu z revidirano metodologijo širitve iz leta 2020 napredek na teh področjih določa splošno hitrost pogajanj.

Pristopni proces je danes strožji in obsežnejši kot kdaj koli. Za uspešno utrditev pravne države in demokratičnih vrednot v političnem in institucionalnem okolju, pa tudi v širši družbeni kulturi, so potrebne obsežne institucionalne reforme, končni uspeh pa je odvisen od politične volje in sposobnosti premagovanja institucionalnega odpora do takih reform v partnericah širitve. V ta namen bom dala prednost strogemu spremljanju skladnosti s pravno državo in demokratičnimi standardi.

V tem okviru je letni širitveni sveženj ključno orodje za ocenjevanje napredka vsake kandidatke na področjih, kot so neodvisnost sodstva, pluralnost medijev, spoštovanje človekovih pravic, boj proti korupciji ter hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu, pa tudi enakost spolov. Omogoča nam, da vse znake nazadovanja obravnavamo čim prej in hitro. Kar zadeva ugotavljanje in obravnavanje kršitev temeljnih vrednot, zagotavlja širitveni sveženj podlago, da se napredek – ali njegovo pomanjkanje – oceni na podlagi dejstev in pošteno, v njem pa so tudi podana konkretna priporočila za odpravo pomanjkljivosti.

Poleg tega pogajalski okviri v primeru, da država kandidatka nazaduje na področju temeljnih vrednot, zagotavljajo mehanizme za odločne in sorazmerne popravne ukrepe. Po potrebi bom te ukrepe brez oklevanja aktivirala ali jih priporočila in o njih bom razpravljala z vami. To bi lahko vključevalo zamrznitev pogajanj o posameznih poglavjih, odložitev odprtja novih poglavij, v resnih primerih pa tudi prekinitev celotnega pogajalskega procesa. Ohranjanje integritete širitvenega procesa je ključnega pomena, saj zagotavlja, da države ne morejo preprosto na papirju podpisati zakonov, v praksi pa spodkopavati demokratična načela. V preteklosti so bili v ta namen sprejeti konkretni ukrepi, na primer pri pristopnih pogajanjih s Turčijo, ki so od leta 2018 ustavljena, ali z Gruzijo, kjer [tako Evropski svet junija 2024] sedanji dogodki ogrožajo približevanje Gruzije EU in dejansko vodijo k ustavitvi pristopnega procesa. Ti mehanizmi varujejo integriteto pristopnega procesa. Vendar to ne izključuje nadaljnega uresničevanja vrednot in načel EU v državi kandidatki po drugih poteh v širšem okviru odnosov EU, kot je opisano v ustreznih sklepih Evropskega sveta. Tako nameravam delovati.

Hkrati moramo nagraditi napredek, da se ohrani zagon reform. Partnerice širitve, ki pri izpolnjevanju svojih meril dosegajo oprijemljive mejnike, bi morale v pogajanjih napredovati in ta pristop bom podprla. Za nadaljnjo podporo njihovim prizadevanjem bo zagotovljena tudi finančna in tehnična pomoč. Ta pristop, ki temelji na uspešnosti, državam kandidatkam omogoča, da imajo na voljo večjo podporo EU in več priložnosti za postopno vključevanje glede na njihovo skladnost s standardi EU.

Za okrepitev skladnosti s pravno državo bom spodbujala uporabo teh finančnih spodbud. Že danes so plačila iz instrumentov, ki temeljijo na rezultatih, kot so instrument za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrument za Ukrajino in predlagani instrument za rast za Moldavijo, pogojena z uspešnim izvajanjem dogovorjenih reform, ki so ključne za krepitev demokratičnega upravljanja in pravne države ter vključujejo načelo nepovratnosti reform. S povezovanjem finančne podpore z oprijemljivim napredkom lahko spodbudimo partnerice širitve, da ostanejo zavezane tem bistvenim reformam.

7. Kako boste v zvezi z instrumenti za zunanje financiranje izboljšali doslednost, učinkovitost in preglednost predpristopne pomoči državam kandidatkam in potencialnim državam kandidatkam z uporabo stroge pogojenosti pri izvajanju instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrumenta za Ukrajino in drugih podobnih instrumentov ter zagotavljanjem pomembne vloge Evropskega parlamenta pri strateškem usmerjanju teh

instrumentov, tudi s pravočasnimi pisnimi informacijami o njihovem izvajanju? Kakšno je vaše stališče glede predloga Komisije za naslednji večletni finančni okvir, da je treba ohraniti namenski instrument za predpristopno pomoč? Kako boste zagotovili, da bodo te naložbe v pozitivnem smislu okrepile prisotnost in podobo EU v državah upravičenkah, in katere posebne strategije boste izvajali, da bi povečali prepoznavnost in učinek EU prek predpristopne pomoči?

Širitev je bila opredeljena kot prednostna naloga prihodnjega mandata.

Menim, da bi bilo treba povezavo med financiranjem in reformami naših partnerjev, kot v instrumentu za reforme in rast za Zahodni Balkan, predlaganem instrumentu za Moldavijo in instrumentu za Ukrajino, upoštevati pri prihodnjem financiranju za države v predpristopnem obdobju in države vzhodnega sosedstva, uporabiti pa bi bilo treba tudi druge načine financiranja. Podpora mora biti nadgradljiva in dovolj prožna, da se lahko odzove na nepredvidene dogodke, vključno z možnostjo zadržanja ali preusmeritve sredstev v primeru nazadovanja države oziroma povečanja ravni financiranja za tiste, ki izvajajo več reform ali posebej težavne reforme. Za Ukrajino mora biti pri tej podpori zaradi stalne negotovosti glede trajanja in intenzivnosti vojne na voljo trajnostno zagotavljanje stabilne, predvidljive in prožne pomoči ter upoštevanje potreb, povezanih z okrevaljem in obnovo.

V okviru sedanjega večletnega finančnega okvira bo imel proračun EU v tem procesu še naprej ključno vlogo, poskrbeli pa bomo za čim večji učinek naše podpore partnericam širitve v okviru načrta za rast za Zahodni Balkan, načrta za rast za Moldavijo, naložbene platforme za Turčijo in instrumenta za Ukrajino, da bi pospešili gospodarsko konvergenco partneric z EU in njenim enotnim trgom, hkrati pa razvili prave standarde in postopke, potrebne za črpanje sredstev EU in izvajanje pravnega reda EU v praksi. Zavežujem se k nadaljnji krepitvi teh vezi, vključno z odločnejšo krepitvijo zmogljivosti nacionalnih uprav za uspešno in učinkovito upravljanje sredstev EU.

V zvezi z naslednjim večletnim finančnim okvirom bom dala prednost tesnemu sodelovanju s komisarjem oziroma komisarko za proračun in visokim predstavnikom / podpredsednikom oziroma visoko predstavnico / podpredsednico, da bi celovito prenovili naše financiranje zunanjega delovanja, da bi to bilo bolj učinkovito, ciljno usmerjeno in usklajeno s strateškimi interesi EU. Če povem konkretno, sodelovala bom s partnericami, da bi jih pripravila na pristop, ter bom v ta namen spodbujala in podpirala potrebne strukturne reforme. Če bom potrjena, bom zagotovila ustrezno upoštevanje posebnih prednostnih nalog in značilnosti predpristopnega financiranja.

Še en ključni vidik, ki ga je treba upoštevati, je vpliv širitve na proračun EU. To bo obravnavano v prihodnjih pregledih politike pred širitvijo, pa tudi med pristopnimi pogajanjmi. Širitev Unije bo še povečala potrebo po sodobnejšem, preprostejšem in prožnejšem proračunu EU, ki se bo lahko prilagajal različnim potrebam sedanjih in novih članic. Širitev je zato dodaten razlog – ne pa tudi sprožilec – za temeljit pregled proračuna EU, da bi zagotovili, da bo podpiral naše sedanje in prihodnje cilje politike.

Evropski parlament že ima ključno vlogo pri strateškem nadzoru naših instrumentov za zunanje financiranje, tudi v okviru namenskih dialogov o instrumentu za predpristopno pomoč (IPA III), instrumentu za reforme in rast na Zahodnem Balkanu ter instrumentu za Ukrajino.

Prepoznavnost je ključna za čim večji učinek predpristopne pomoči EU in krepitev podobe EU v državah upravičenkah. Dejavnosti in naložbe, ki se izvajajo prek finančnih instrumentov EU, morajo biti ustrezno označene in kot take ustrezno sporočene državljanom in državljanom ter deležnikom, tako prek organov držav upravičenk kot same EU, da bi dosegli širšo javnost v državah širitve. To bo postalo sestavni del komunikacijske strategije, kot je navedeno v moji poslanici. Poleg tega je pomembno ohraniti redni dialog s predstavniki civilne družbe, zlasti z njihovim posvetovanjem o postopkih odločanja, kot je bilo to storjeno pri pripravi instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, instrumenta za Ukrajino ter načrta za rast za Moldavijo.

Vprašanje Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

8. V vaši poslanici je predvideno, da boste pri svojem delovanju posebno pozornost namenili pravni državi in temeljnim vrednotam in da boste prispevali k letnemu poročilu o stanju pravne države za države pristopnice. Kako nameravate doseči, da bodo države pristopnice ukrepale v zvezi z vprašanji, opredeljenimi v letnem poročilu o stanju pravne države? Ali nameravate v posamezna pogajalska poglavja vključiti posebne referenčne vrednosti? Kako nameravate v tem procesu sodelovati s Parlamentom in kako boste sodelovali z drugimi komisarji s pristojnostmi na tem področju?

Trdno sem prepričana, da sta krepitev pravne države in zaščita temeljnih vrednot jedro pristopnega procesa. Če bom potrjena za komisarko, bom za zagotovitev spoštovanja tega vodilnega načela uporabila vse razpoložljive instrumente. To vključuje celovito uporabo pogojenosti in spodbud v okviru pristopnih pogajanj ter finančnih instrumentov, kot so instrumenti za Ukrajino in Zahodni Balkan ter, če bosta sozakonodajalca podprla sprejetje predlaganega instrumenta, za Moldavijo.

Namen vključitve Srbije, Črne gore, Albanije in Severne Makedonije v poročilo o stanju pravne države za leto 2024 je povečati vključenost držav kandidat v obstoječe procese EU in jim že v zgodnji fazi omogočiti enako obravnavo, kot so je deležne države članice. Poglavlja o državah zagotavljajo celovit pregled napredka in izzivov posamezne države na enak način kot za države članice EU.

Vključitev držav kandidat v poročilo Komisije o stanju pravne države nadalje podpira njihova prizadevanja za reforme, s katerimi bi izpolnile priporočila iz širitvenega svežnja, in jim pomaga doseči trajen in nepovraten napredek na področju demokracije in pravne države že pred pristopom, poleg tega pa zagotavlja, da se lahko trajno visoki standardi ohranijo tudi po pristopu. V skladu s političnimi usmeritvami predsednice bom sodelovala s komisarjem oziroma komisarko za demokracijo, pravosodje in pravno državo, da bi v poročilo o stanju pravne države vključili tudi druge partnerice širitve, ko bodo na to pripravljene.

Letni širitveni sveženj ostaja glavni instrument Komisije za oceno stanja in napredka pri reformah na področju temeljnih prvin v okviru širitvenega procesa, vključno s pravno državo in temeljnimi pravicami. Prav tako so priporočila Komisije določena za vsa področja. Širitveni proces mora slediti enotnemu in doslednemu sklopu priporočil. Zato poročilo o stanju pravne države ne vsebuje priporočil za partnerice širitve.

Pri svojem delovanju v zvezi z državami kandidatkami in potencialnimi državami kandidatkami nameravam dati prednost napredku pri spoštovanju pravne države. Pogajalski okviri v skladu s pristopno metodologijo določajo, da se pogajanja o sklopu temeljnih prvin začnejo prva in zaključijo zadnja, pri čemer za poglavja o pravni državi obstajajo posebna začetna in vmesna merila. Prizadevala si bom zagotoviti, da se v tem procesu določijo trdna in pravična merila, da bi države, ki se pogajajo, podprli pri obravnavanju teh meril in da bi zagotovili, da bo Komisija, ko bo potreben napredek dosežen, hitro pripravila ocene. Napredek pri pogajanjih s posamezno državo bom priporočila le na podlagi oprijemljivega in stalnega napredka na področju pravne države.

Tesno bom sodelovala z drugimi komisarji in komisarkami s pristojnostmi na tem področju, zlasti s komisarjem oziroma komisarko za demokracijo, pravosodje in pravno državo, da bi zagotovila doslednost in učinkovitost širitvene politike EU pri spodbujanju pravne države in temeljnih vrednot. Kot sem že navedla, bom glede letnega širitvenega svežnja tesno sodelovala z Evropskim parlamentom in pripravljena sem na izmenjavo mnenj s poslanci in poslankami.

Vprašanje Odbora za ustavne zadeve

9. Ali se na podlagi resolucije Evropskega parlamenta z dne 29. februarja 2024 o tesnejšem povezovanju EU glede na prihodnjo širitev strinjate, da je zaradi tega izziva potrebna obsežna medinstitucionalna reforma? Katere konkretne ukrepe nameravate predlagati za izvedbo institucionalnih reform, da bo razširjena Unija lahko učinkovito delovala in imela ustrezne zmogljivosti za sprejemanje novih članic in njihovo uspešno vključevanje? Kako bi se usklajevali s preostalimi komisarji in predsednico Komisije, da bi z revizijo in spremembo pogojev EU zagotovili nemoten proces širitve?

Katere reforme je po vašem mnenju brez spremembe pogodb o EU mogoče izvesti v naslednjih petih letih?

Ali se strinjate, da bi bilo treba za večjo učinkovitost opustiti soglasno odločanje in na področjih, kot so vmesni koraki v širitvenem procesu, varstvo demokracije, človekove pravice in vladavina prava, večletni finančni okvir, sankcije in druge ustrezne zunanje-politične odločitve, uporabljati glasovanje s kvalificirano večino?

Ali bi podprli strožje in učinkovitejše odločanje o širitveni politiki EU, tudi pod nadzorom Evropskega parlamenta, da bi povečali demokratično legitimnost in odgovornost?

Pretekle širitve so okrepile EU in prinesle znatne koristi tako starim kot novim državam članicam. Poskrbela bom, da bodo k EU lahko pristopile samo kandidatke, ki bodo resnično pripravljene in brezpogojno zavezane spoštovanju vrednot, na katerih temelji EU.

Potrebujemo tudi ambiciozen program notranjih reform, da bi zagotovili pravilno delovanje večje Unije. Ob širitvi bi morale biti pripravljene tako EU kot tudi nove države članice. EU se mora ob širitvi tudi poglobiti. Za oboje bi

si morali prizadevati vzporedno. Vprašanja o zmožnosti EU za ukrepanje so prisotna že zdaj, ko je v Uniji 27 držav članic, in se ne porajajo le glede na prihodnje širitve.

Širitev bi bilo treba dejansko izkoristiti tudi kot katalizator za napredek v smislu naših zmogljivosti za ukrepanje ter naših politik in programov porabe. Vprašanje, katere reforme so potrebne in kdaj, bo treba obravnavati ob upoštevanju tega širšega konteksta, ki presega meje samega resorja širitve.

Pregledi politike pred širitvijo, ki jih bo izvedla Komisija, bodo pomagali opredeliti vrzeli in potrebe, tj. kje so potrebne spremembe, da bodo lahko naše politike še naprej učinkovito delovale v večji Uniji.

Kot je zapisano v političnih usmeritvah, potrebujemo spremembe Pogodb, kadar lahko z njimi izboljšamo našo Unijo. Pri tem bi se morali osredotočiti tudi na to, kar je mogoče storiti že zdaj, in na področja, na katerih se izrisuje široko soglasje. Pogodbi na primer že predvidevata premostitvene klavzule, ki v Svetu na ključnih področjih omogočajo prehod z glasovanja s soglasjem na glasovanje s kvalificirano večino. Komisija se še naprej odločno zavzema za uporabo teh klavzul.

Kar zadeva sam proces širitve, se potreba po soglasju za sprejem nove države članice dobro razume in je v celoti utemeljena. Kljub temu pa moramo priznati, da lahko obveznost soglasja za vsak korak že ob nasprotovanju ene same države članice upočasnji proces. Pripravljena sem prispevati k razmisleku o tem, kako bi lahko prilagodili in pospešili postopke in procese za nekatere vmesne korake v širitvenem procesu, pri tem pa spoštovali posebne pravice držav članic.

Tesno bom sodelovala s predsednico ter drugimi komisarkami in komisarji, da bi zagotovili usklajenost institucionalnih reform, potrebnih za širitev, s širšimi prednostnimi nalogami EU. Krepitev medinstitucionalnega sodelovanja, zlasti med Komisijo, Evropskim parlamentom in Svetom, bo bistvenega pomena in zavezana sem spodbujanju teh prizadevanj.

Kot je bilo že navedeno, menim, da imata javnost in civilna družba pomembno vlogo pri zagotavljanju, da je Unija pripravljena na širitev. Pri tem se nameravam močno osredotočiti na jasno in pregledno komuniciranje o razvoju dogodkov, povezanih s širitvijo, ter prisluhniti glasu ljudi po vsej EU in v samih partnericah širitve.

Vprašanje Pododbora za človekove pravice

10. Ali nameravate povečati podporo Evropske unije akterjem civilne družbe in demokratičnim silam, ki se zavzemajo za človekove pravice, pravno državo in temeljne vrednote v državah širitve in drugih državah v vašem resorju? Katere konkretne ukrepe predlagate v zvezi s tem?

Kot dokazuje moja življenjska zgodba, ki vključuje državljanski aktivizem, mi je to vprašanje še posebej pri srcu. Civilna družba predstavlja jedro vsake zdrave demokracije in osebno se zavežem, da se bom, če bom potrjena za komisarko, zavzemala za opolnomočenje teh ključnih akterjev na vseh ravneh. Komisija že danes dejavno spodbuja pobude za krepitev zmogljivosti in zagotavlja finančno podporo organizacijam civilne družbe, s tem pa krepi njihovo sposobnost zagovarjanja pravnih reform, sodelovanja pri oblikovanju politik in pozivanja oblasti k odgovornosti. Izpostavila bi na primer steber III instrumenta za Ukrajino, s katerim bo Komisija zagotavljala stalno podporo zagovornikom človekovih pravic, aktivistom v boju proti korupciji in drugim pobudam na terenu, ki predstavljajo živahno in dejavno civilno družbo države, pri čemer se je zdaj pojavila še dodana osredotočenost na proces pristopa Ukrajine k EU.

Če bom potrjena, nameravam okrepiti sodelovanje s civilno družbo, da bi zagotovili varno in spodbudno okolje, v katerem bodo lahko te organizacije delovale brez neprimernih omejitev. Kjer civilna družba ne more tako delovati, mora EU še vedno najti načine, da jo podpre na način, ki ne bo ogrozil njihovega življenja ali možnosti preživetja. To dolgujemo vsakomur, ki pogumno, čeprav z velikim osebnim tveganjem, vihti zastavo EU. Zato se bom osredotočila na stalno sodelovanje s civilno družbo, neodvisnimi mediji in zagovorniki človekovih pravic ter skrbela, da se njihov glas sliši in njihovi pomisleki obravnavajo. Tehnična podpora in podpora za krepitev zmogljivosti v okviru naših finančnih instrumentov morata koristiti tudi civilni družbi v vseh državah širitve in državah vzhodnega sosedstva.

Svoboda izražanja in svoboda medijev sodita med bistvene temelje demokratične družbe in s tem med temeljne vrednote EU. Zato sta ključni element procesa pristopa k EU in pomembno vmesno merilo, ki ga je treba v

pristopnih pogajanjih izpolniti v okviru poglavij o pravni državi. Med obiski držav širitve in vzhodnega partnerstva bom poskrbela, da se bom srečala s predstavniki civilne družbe in nevladnih organizacij na različnih področjih, tudi z organizacijami, ki se zavzemajo za pravice žensk, in organizacijami, ki zastopajo marginalizirane skupine, vključno z invalidi, manjšinami in LGBTIQ osebami.

Prav tako bom – tudi v težavnih političnih razmerah – še naprej naslavljala partnerske vlade v okviru političnega dialoga, med drugim o človekovih pravicah. V državah, kjer se prostor za civilno družbo krči, delegacije EU na terenu še naprej spremljajo razmere in lahko ocenijo, ali je civilna družba neodvisna ali pa je njo in medijske organizacije prevzela država. Pri spodbujanju državljanskega aktivizma in demokratičnega udejstvovanja v zapletenih okoljih se bom opirala tudi na delo uglednih organizacij in partnerjev, kot so Svet Evrope, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in njen Urad za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR).

Poskrbela bom, da bo naša finančna pomoč skladna z vrednotami EU, vključno s spodbujanjem človekovih pravic, demokracije, pravne države in temeljnih vrednot. Pri našem ukrepanju bomo še naprej upoštevali posvetovanja z zadevnimi deležniki in uporabljali načelo neškodovanja. To Komisiji omogoča, da oblikuje ukrepe EU v skladu s temeljnimi vrednotami in obravnava morebitne kršitve človekovih pravic.